

Ganbarruetatik Araba euskaldunera

Patxi Uribarren Leturiaga euskaltzainari erantzunez, nik irakurritako bere lehen lanaren titulutik hartu dut, hots, lizentziaturako tesi txikitik: *Aramaioko **Gainbarruko** Toponimia*, hain zuzen. Baina, nola, hiru **Ganbarru>Gainbarru** toponimo ezagutzen ditudan, biokin zer ikusi dituztenak, hiruron deskribapenean ihardungo dut, Iparretik Hegoaldera.

Garai herriko Goierri auzoko alderdi bati **Ganbarru** deritzagu. Hain zuzen, alde horretan egin ditut nire idazlan asko eta hitzaldi hau hasi ere. Eta euskal onomastikan aurkitu dudak –eta urte askotan Euskaltzaindian ofizioz eta benefizioz onomastika asko landu behar izan dut– perlarik bitxiena Garaiko Erregistro Zibilean atzemandakoa izan da: MIREN ABERTZALE Gorrotxategi Leturiaga. Patxiren lehengusina propioa berau, aita herriko aguazila zen, oso abertzalea eta izen hori jarri zion alabari. Frankistak herriarekin jabetu zirenean, Patxiren osaba, Balentin, kargutik kendu eta kartzelara eta alabari, Burgosko Gobernu golpistaren 1938ko maiatzaren 18ko dekretuz (ikus 1. eranskina), beste milaka bezala, bai Euskal Herrian eta baita Katalunian izena, bortxaz, gatzelaniara itzuli zioten, baina erdizka MARIA. Erregistroko idazkari frankistak ez zuen jakin, edo jakin nahi, dena aldatzen, “María Patriota”, alegia.

Garaiko **Ganbarrutik** Hegoalderantz, Aramaiorantz, abiatuz toponimo esanguratsu asko aurkituko genituzke bidean, Gerediagako Batzar Nagusien mendez mendetako kokalekua, batik bat, baina baita nire herriko Traña-Matiena auzoa ere, Patxiren anaia Xabier adiskide eta eskola lagunaren bizilekua ere zenbait urtez. Aramaiora oinez joateko ibilbidea segituz, Atxarteko haitzartea igaroz Abadiñoko udal dermioko **Ganbarrua** zeharkatu dugu inoiz, Urkiolagirre (Urkiolamendi) eta Alluitz Aramaioko udalerriko eremuetara iristeko. Abadiñok hamar herrirekin egiten du muga, baina, kilometrorik gehien, Aramaiorekin, Arabarekin beraz. **Ganbarrutik** Polpoleko zelaira iritsiz gero, aukera bat baino gehiago ditugu, bat, Oletako elizatera joateko, ILADATZANZELAIA bi herrialdeen muga dagoen lekutik, Kondebasoetatik zehar. Hain zuzen Mitxelenari atentzioa eman zion toponimo bitxia izan zen, baita, Henrike Knörri ere

(zoritxarrez biok ginen leku horretara joateko, baina, beti atzeratu eta atzeratu eta joan zitzaidan bertaratu gabe, nahiz eta aipatu, Pisan, 2002an, XXI ICOS, hots, “International Congress of Onomastic Sciences” delakoan irakurri zuen “Satznamen dans la toponymie du Pays Basque” izeneko txostenean). Bigarren aukera Abadiñoko **Ganbarrutik** Ipiztikuarritik (apezpiku-harri, omen) Gantzaga eta Etxaguen (Patxiren sorlekua) elizateetan Aramaioko **Ganbarrura>Gainbarrura** sartuz.

II

Zeren eta Patxiren asmoa, bere tesinaren lanekoa, hau bai zen: bere udalerriko bederatzi elizatetik (anteiglesia), zortziren toponimia aztertzea, hots, Ebro isuriko Oleta salbu. Debarroko isuriko gainen barruko, **Gainbarruko**, alegia. 1974ko lana, beraz, ez lehen lana, baina bai garrantzitsuetan sar daitekeena. Eta, gaur, Aramaio haraneko, ez Aramaio konterri/udalerriko **Gainbarruan** gaudenez, hain zuzen, Ibarra izeneko elizate nagusiko San Martin parrokian, gel nadin une batetan eta labur bil dezadan Patxiren biografia eta euskalgintzan emandako xehetasun, pasadizu eta uztia.

Bi Etxaguen dira Araban, bata, Zigoitiko haranean eta bestea Aramaiokoan. Hemengo honetan jaio zen Patxi 1942 urriaren 31n. Etxaguen elizateko auzo eskolan egin zituen bere lehen ikasketak. Gero Zornotzako karmeldarren ikastetxean hasi zuen batxilergo txikia 1954-1956an –orduantxe ezagutu nuen Patxi, bere anaia eta nire adiskide min Jabierrekin, beheko komentura joan ginen baten– gero, bere ikasketak Alesbesen, Etxanoko Larrean, Markinan, Gasteizen, Bilboko Karmelon eta Deustuko Unibertsitatean jarraitu zituenak.

Izugarrizko zortea izan zuela aitortzen du, Juan Luis Goikoetxeak egin zion elkarriketa batean, lehen urteetatik euskara lantzeko aukera izan zuelako. Aukera hori aprobetxatzen jakin zuen. Horrela, teologiako ikasketak egiten ari zela GOGOZ aldizkaria jarri zuen abian, karmeldar ikasleen artean euskaltzaletasuna eta alfabetatzea bultzatzeko.

Euskal munduan sartzea, egoera anormala izan arren, normala suertatu zitzaion Patxiri Aita Santi Onaindia, Aita Lino Akesolo, Aita Migel Mari (Markinako bertso-egunak antolatzen zituen), Aita Luki, Aita Fidel, Aita Martin eta beste hainbat karmeldar idazle famatu, sermoilari bikain eta euskaltzale sutsuekin, batzuk kartzela eta desterrua jasandakoak diktadurako agintariengandik. Beste euskal ordena batzuetan gertatzen zen bezala euskalkiekin ere harreman estua izateko aukera izan zuen; euskarazko eskoletan bi taldetan biltzen omen ziren: bizkaitar-arabarrak (Mendebaldekoak) eta giputz-nafarrak, horrek bere ama hizkera asko aberastuz.

Titulazio akademikoetan, teologia eta filologia erromanikoan lizentziatura, biak, Deustuan eta bietan tesia txikia euskaraz, garai hartan, oso gutxik, diktadorea bizi zela; Euskaltzaindiko “D” eta “B” titulazioak eta oposaketa publiko bidezko lehen itzultzaile ofiziala Bizkaiko Diputazioan (1983).

Euskararen aldeko jarduera nagusiak:

1. **Gogoz** aldizkaria abian jarri eta zuzentzea (1965ean); haurren ipuin unibertsalak ikastoletarako euskaratzea (1955-67).
2. Bilboko Karmelon mezak euskaraz jarri zirenean prestatzeko eta laguntzeko ardura hartu zuen, 1965tik gaur arte. Oraindik teologiako ikasle zela, 1966 urtetik Santutxuko gaueskoletan hasi zen euskara irakasten, eta euskalduntze-alfabetatze lan horretan jardun izan zuen 12 urtetan zehar. Santutxuko euskarako talde hori 1.000 ikasletik gorakoa izatera heldu zen. Ikastolako gurasoentzat euskarako eskolak bultzatzeaz gainera, berak eman zituen lehen aldiz udako euskarako ikastaro trinkoak.
3. Deustuko Irakasle Eskola ofizialean euskara abian jartzen (1976-1983).
4. Bizkaiko Foru Aldundian itzultzailea (1983-2007), oposizioz sartu zen lehena, euskara batua eta bizkaiera bikain igaroz. Geroztik foru administrazioan jubilatuta arte izan dituen ardurak, beste administrazio arteko ordezkapen, aholkularitza euskararen teknikari gutxik gaindituko ditu Euskal Herrian.
5. Zenbait erakundetako kide edota aholkulari: **Arabako Kultura Batzordeko** 1971tik zenbait urtez; **“KLASIKOAK”** liburu-sortarako itzuli beharreko liburuak aukeratzeko batzorde kide, Pedro Migel Etxenike buru zelarik Hezkuntza eta Kultura sailburu zelako (1983-84); **Euskararen KONTSEILUAN** “Karmel” aldizkariaren

ordezkaria; **EIE / Euskal Idazleen Elkarteko** kide 1983tik; **EIZIE / Euskal Itzultzaile, Zuzentzaile eta Interpretarien Elkarteko** kide 1988tik; hainbat hiztegi, elebakarrak nahiz elebidunak kaleratu dituen **BOSTAK BAT** kultur elkarteko sortzailetarikoa da. Talde horrek burututako hainbat ikerketa-lanen zuzendari ere bai.

6. Euskaltzaindian izandako harreman eta partaidetza: euskaltzain urgazle izendatua izan zenetik (1971-09-24) hainbat bileretan izan da, batez ere Bilbon eta Araban egin direnetan. Hamaika Jardunaldi eta Biltzarretan parte hartu du; Lino Akesolo karmeldar urgazlearen eta Pedro Pujana arabar euskaltzain ohorezkoaren hilberri txostenak bereak dira; 1990an Arabako euskaltzain oso, ohorezko eta urgazleak prestaturiko herrialde honi buruzko euskaltasunaren aldeko adierazpeneko partaide; Euskarako titulazioak emateko eratutako lantaldeko kide izan zen 1972an irakasle titulua Euskaltzaindiak sortu zuenean bertatik, baita.

Hizkuntza Akademia honetan batzorde ugaritan parte hartu du: *Irakaslegoa, Lexikologia Erizpideen Finkapena (LEF), Onomastika, Alfabetatze-Euskalduntzea, Elebitasun Harremanak, Oinarrizko Euskara*. Une honetan bertan lau batzordetako kide da: Hiztegi Batuko Batzorde Ahaldunduan, Corpusekoan, Sustapenekoan eta Euskalkien Lantaldekoan kide eta Onomastikakoan aholkulari, beraz, erakundeari barru barrutik atxikia. Bestalde, Euskaltzaindiaren izenean epaimahaiko izan da, hain zuzen, itzultzaile eta euskal teknikarien oposaketetan, Basaurin, Bilbon, Galdakaon, Gasteizen, Getxon eta Gipuzkoako Aldundian.

Euskaltzaindiarekiko atxikimendu sendoa aspaldikoa dela berma dezaket, hasi 60 hamarkadaren bukaeran Erribera kaleko egoitza zaharretik eta Plaza Barriko gaur egungo artio. Ezin ninteke xehetasunetan luza, tamalez, 70 eta 80 hamarkadetako Arbieta eta Elkano kaleetako egoitzetako lan-harreman eta ekintzetan. Juanjo Zearretak, bizirik balego, gustura azalduko lituzke baina hemen izango ditugu Rikardo Badiola, Juan Luis Goikoetxea, Jon Aurre, Pello Telleria, Gotzon Aurrekoetxea, Luis Baraiazarra, Txomin Solabarrieta eta beste zenbait, Euskaltzaindiko langileak barne. Bere biobibliografiari erreparatzen badiozue, argi ikusten da erakunde akademikoarekin izan duen partaidetza leial eta oparoa.

IKER LANIK garrantzitsuenak aipatzearen lexikografian “Bostak Bat” taldeko kideekin zenbait datu-base (UZEI eta beste) eta

180 liburu aztertu hiztegigintzako ikerketa baliagarri. Orobat, Lino Akesoloren lexikoaz, Azkueren hiztegiko hitz komunez, Oinarritzko Hizkuntza baliabideez (metodoak, haur-gaztetxoentzako hiztegiak), Bizkaiko hamahiru herritako grabaketez, euskal aditzaz (batua, bizkaiera, zuberera) egindako azterketa eta ikerketak.

IDAZLANEZ, Patxiren bibliografia oparoa bera aurkeztu genuenetik ezagutzen dute euskaltzain osoek. Gainontzekooi: familiako, aramaioar, euskaltzain ohorezko eta urgazle, herri ordezkari, agintari eta adiskide ezin dizuet zerrenda luzea irakurri; gero, *EUSKERAn* argitaratuko da. Euskaltzaindian, *EUSKERA* agerkari ofizialean, *IKER* bilduman idatzi du, ikus dezakezuenez; “BOSTAK BAT” kultur taldean hiztegigintzan partaide zuzena izan da; beste argitalpen solteetan ere idatzi du; baina, emaitzarik erraldoiena *KARMEL* aldizkarian atzemango duzue, hasi aldizkariaren bibliografia osoa (1931-2007) eta segi ikerketa, dibulgazio, itzultzaile eta lankidetzan lan eta abar.

Uribarren euskaltzainak sehaskatik duen Aramaioko euskara, karmeldarren ordenan lehendabizi, baina, unibertsitatean, Euskaltzaindian, Foru Administrazioan, irakasle lanetan, hiztegigintzan eta liburugintzan landu eta ondu du goiko mailaraino bibliografian nabarmentzen denez. Komentario esanguratsu batekin biribildu nahiko nuke kapitulu hau: Patxi, “*Euskal kulturgintza 60. hamarkadan*” izeneko nire sarreran hitzaldian aipatzen nuen euskalgintza belaunaldiko herri gizon bat dela, aurreko belaunaldiko pionero eta maisuen: San Martin, Mitxelena, Villasante, Satrustegi, Aresti eta abarren segidakoa. Jubilatuta izan arren, hurrengo belaunaldikoekin –euskal filologia lizentziaturez eta doktoradutzez ondo hornitutakoekin, batik bat– zubi egin eta eskuz esku, katea eten gabe, euskalgintzan lanean diharduena.

III

ARABA EUSKALDUNERA

Askori entzun diot topiko hau: “*Araban euskaldungoaren berezko eremua Aramaioko eremura mugatzen da. Egia da, gaur*

egun, hiriburuan -eremu erdaldunean noski- euskaldun ugari bizi direla baina gehienak giputzak direla eta gero euskaldun berri mordo bat". Topiko horren aurrean behin baino gehiagotan haserretu naiz eta neure bizipen, lekukotasun edo ikerketak azaldu dizkiet bati baino gehiagori, gezurtatuz edo argituz Arabako euskal eremu garaikidea, XX. mendekoa, Aramaioko Gainbarrua baino zerbait gehiago dela. Labur bilduz aipa ditzadan:

Bermeo-Lekeitio-Ondarroa portuetatik, Erdi Arotik dokumentatuta dagoen bidea, Durango-Gasteiz errepidetik abiatzen bagara, Arabako euskararen Iparralderen dagoen etxea, errepide horren ibaiaren bestaldean dugu: Itzagabbarri. Arabako euskara egiten dute. Zeren eta Aramaioko Gainbarruko euskara Mendebaldeko euskara bada ere, Kandido Izagirre euskaltzain urgazle zenak esango zuen bezala "*leinzarra*" da, Arrasatekoa bezala, Amaitermin auzokoa da, geografikoki, Itzagabbarri, baina Arabako probintziakoa. Administratiboki Durangaldeko eta Arratiako, Amaitermin. Otxandio eta Ubideko euskarak ere, Arabakotzat jotzen dira, Oleta eta Legutiokoen kide.

Oleta Arabako eremu euskaldunean dagoenik inork ezin du ukatu. Eskerrak bertako seme eta euskaltzain ohorezko Pedro Pujanari elizateko hizkera ondo ezagutzen dugu. Baina gure gaurko xedea ez da hori, eremuaren euskalduntasuna baizik. Arestian aipaturiko topiko eta ezjakintasunaren lekuko, hara zer gertatu zitzaidan Bilbon, Euskadiko "Comisiones Obreras"en egoitzaren inaugurazioan. Espainiako CCOOko Idazkari Nagusi Antonio Gutierrez eta han gonbidatuoi ongi-etorria euskaraz eta erdaraz egin zigun Santi Bengoa Euskadiko Idazkari Nagusi oletarrak. Ekitaldi ostean donostiar parlamentari batek eta historialari bilbotar batek, biak batera: - *Bengoa ez al da ba arabarra?* - *Bai, arabarra da eta Arabako euskaran hitz egin du*. Uste zuten gasteiztar euskaldun berri bat zela, hiriburuan bizi baita, eta mendebal euskaran mintzatukeran bizkaitar euskaldun zahar bat zela. Araba herrialdearen geolinguistika garaikidearen lezio txo bat eman nien biei, bai, Santi Bengoa haurtzarotik arabar euskaldun bat zela eta dela. Beste behin, Arabako Batzar Nagusietan H. Knörr, Manu Ruiz Urrestarazu eta hirurok, foru erakundearen euskararekiko ikerketa-eraso baten ondorioz agerraldi bat egin genuen –Andres Urrutiak, idatziz bidali zuen bere txostena– eta nire txostenaren hasieran Arabako euskaran egiten saiatu nintzenez, amaieran,

Correoko kazetari bat hurbildu zitzaidan, elkarrizketa bat eskatuz. *“Bihar edo etzi, posible nuke, zuri elkarrizketa bat egitea? prest nengoke Durangoraino joateko”*. *“Ez, bide erdi egingo dugu, Araba partean egingo dugu”*. Oletako Herriko Tabernan bildu ginen eta hauxe adierazi nion: *“Oletak Araban seiehun urte dirau, Arabako Errioxak baino gehiago. Eta Oleta, izango da, seguru asko, Arabako Administrazio Batzorde (kontzeju-elizate) %100 euskaldun bakarra”*. Bistan da, Gasteiztik kanpoko euskal eremuaz zuen topikoa erori zitzaiola. Azkenik, oraintsu, Euskadi Irratian elkarrizketa bat egin zioten Maider Unda kirolari olinpikoari eta hain natural euskaraz egiten zuena Oletako arabar bat zela ez ziren ohartu, entzule gehienak ere ez, seguru asko.

Legutioko udalerriak zazpi kontzeju ditu. Euskalduntasuna, ondo kostata gorde du. Lau aipamen horretaz: 1. 1965ean antolatu genuen Durangon lehen Euskal Liburu eta Disko Azoka eta bi liburu sinbolikoki saritu, erdarazkoa, *Sociología y Pastoral de la Diócesis de Vitoria* zen. Liburu hau ikerketa baten ondorioa zen, zeinetan Legutioko parrokoak aitortzen zuen elizan aitortza gehiago egiten zirela euskaraz, erdaraz baino. Zehaztu behar da 60 hamarkadan ez zela euskaraz ezer egiten, ez sermoirik ez beste, gaztelaniaz dena eta, argi dezadan, jakin nuela erretorea ez zela abertzalea, leinztar karlista ideologikoa, erregimenekoa, beraz. Lehen aipaturiko Batzar Nagusietan bota nuen hori Amando de Miguel soziologoa gezurtatzeko eta lekukotzeko, Legution, gerra ostean, euskarak jasandako zapalkuntza nabarmentzeko, alegia, administrazio, eskola eta elizatik, hots, eremu publiko guztietatik ezabatuta, katakunbetan, konfesionariotan bakarrik zutela billerlarrek bere mintzaira propioa egiteko aukera. 2. 1950 hamarkadan Elosuko errotariak, urtegiak bere etxaldea itoko zuen bezperetan nire aititari idi pareta saldu zion eta, ni, mutikoa, berarekin joan nintzen, gogoan dut errotakoen samina eta nola euskaraz berba egiten zuten. 3. 1969 edo 1970ko ekainaren 13an, San Antonio erromes egun famatua Urkiolan. Bertan, urtero bezala, ahari feria berezia –iaz ere ikusi nuen– herriko albaitariarekin nengoen eta eskatu zidan furgoneta batetik ahariak jaisten zebiltzanei esateko Bizkaian epidemia bategatik debekatuta zeudela feriak. Hurbildu nintzen, gipuzkoarrak izango zirelakoan eta euskaraz hitz egin nien. Konturatu nintzen hizkeraz ez zirela giputzak, arabarrak baizik. *“Urrunagakoak gara. Gure artean euskara gutxi egiten dogu, baina, jakin badakigu”*. Kontura gaitezen Urrunaga, Legutiotik

hegoaldera dagoen herrixka dela, Gasteiztik dozena bat kilometrora egongo da. Seguru asko, Txomin Jakakortajarena apaiz euskaltzale berastegierra, gerra arte, bertan egoteak, lagunduko zuela herri honetan euskarari eusteko. 4. Duela hamar bat urte hil dira Urbina herrixkako azken euskaldun zaharrak, Gasteiz udalerriko mugatik kilometro bi eskasera, Arabako Lautadan, euskararen eremu garaikidea, beraz.

Ubarrundia udalerriko bost herrik udalerri bat osatzen zuten gerra ostean, Arratzuarekin bilarazi arte. Beste sei, ordea, antzinatek Gasteizek bereganatu zituen Ubarrundiako beste sei herriren ikerketa toponimikoa bukatzen ari gara une honetan Elena Martinez de Madina, Roberto Gonzalez de Viñaspre eta hiruok, hain zuzen Gasteiz udalerri erraldoiko (277 km²) hirugarren liburukia argitaratzea prestatzeko. Bildutako 33.000 toponimo erregistrotik 1.370 hautatu ditugu. Ondorioz esan nezake, %80 leku-izenetik gora zeharo euskaldunak direla eta kenduko bagenituzke 1870 geroztik agertu berri direnak, portzentaia ehunetik ehunera hurbilduko liratekeela. Beraz, sei herri horiek: Gamarranagusia, Gamarragutxia, Erretana, Amarita, Miñao eta Miñaogoi en euskal eremuan izango ziren XIX. mendearen amaieran eta, ia seguru, XX. mendearen hasieran Miñao Urbinatik bi kilometro eskasera baitago. Gai hau hobeto garatzeko asmoa dut liburuki horren sarreran, hiriburuaren aterainoko (Portal de Gamarra) euskalduntasunaren froga gisa.

Arabako herrialde honek, Gipuzkoak ez bezala eta Bizkaiak baino gehiago, hiriburuaren makrozefalia jasan du, zerbitzu guztiak zentralizatuz. Ondorioz, XIX. mendean auzitegi alderdi edo partido judizialak sortu zirenean, Frantziako “arrondissement” delakoen antzera, Araban bost jarri ziren: Gasteiz, Amurrio, Guardia, Añana-Gesaltza eta Agurain. Azken biok Gasteizen zentralismo erraldoiak irentsi zituen aspaldi eta Guardia, duela hamabost bat urte. Esango didazue zertan dakardan gai hau hona. Ba hara: 1841. urtean, Aguraingo 1. mailako Auzitegiko akta liburuan agertzen denez, epaileaz gain sei funtzionario agertzen dira, bat “Intérprete, Ignacio Aristimuño” izenekoa. Elebitasun ofizialik ez zegoenez, horrek argi eta garbi hau erakusten du, Aguraingo eskualde hartan elebakarrak zeudela. 1848ko Arabako mapari begiratzen badiogu, Aguraingo auzitegi alderdiak Ekialdeko Lautada osoa eta Kanpezu kuadrilaren iparraldea hartzen zuen. Hara hor, aspalditik erdararen eremuan

kokatzen genuen eskualde horretan euskaldun hutsak bizi ziren froga argia, itzultzaile funtzionaria zuela XIX. mendearen erdian. Ikerketa sakonago baten ondorioz datu zehatzagoak aterako lirateke eta, seguru asko, herri baten baino gehiagotan, oraindik XX. mendearen hasieran bertako euskaldunak aurkituko lirateke.

Gauza jakina da, bestalde, XX. mendean euskaraz egiten zela, beraz, gure historia garaikidean, Zigoitia haranean eta Azkuek bizirik zeuden hitzak bildu zituela bere Hiztegi erraldoi famatuan **Bzig** ezaugarriarekin. Oraindik, gerra ostean euskaldun zahar banaka bat Sanpedro-Gorostitza auzoan entzuna dugu.

IV

ONDORIO ZENBAIT.

Azkenik, zenbait ondorio atera nahiko nituzke:

- Gure hizkuntza propioaren geolinguistika ikuspegitik Arabaren euskal eremu garaikidea ez dela hain txikia.
- Euskara Normalizatzeko Oinarrizko Legeak ez duela inoiz lurralde historikorik aipatzen, zonaldea/eskualdea baizik. Ondorioz, Administrazio orok beharko zukeen eta lukete hori kontuan izan, adibidez, Hezkuntza Sailak, Osakidetzak, Eustatek, foru sailek eta beste erakunde publikoek.
- Soziolinguistika ikuspegitik hizkuntza normalizazio plangintzetan ez zaio erreparatu euskararen galera historikoan, txosten honetan aipaturiko Arabaren eremu euskaldun garaikideak, zer rol edo eginkizun joka zezakeen. Eskualdearen lidergoa, aramaiorrei tokatzen zitzaizuen/zitzaizue, udalerri hau delako indartsuena.
- Alde horretatik, Patxi Uribarren Aramaioko arabarra euskaltzain oso proposatu genuenean, faktore horiek ere kontuan izan genituen. Eta hizkuntzaren normalizazioan, ene ustez, Arabako euskal eremu garaikide hau, gehiago ikertu behar zen, Euskaltzaindian bertan ere. Aspaldi adierazi nuen

Euskal Hizkeren Hizkuntza Atlasean ez zela zuzena Araban, Aramaioko Gainbarru honetan bakarrik ikerketa egitea, baita ere, Oletan eta Legution. Orobat, estandarizazio prozesuaren ildo estrategikoan, bertako euskalkia jagon ere, ez bakarrik Bizkaiko Jaurerrikoa.

- Amaitzeko, horrek ez du kentzen, alderantziz baizik, hiriburuan jokatzen duela euskarak bere etorkizun nagusia, bai normalizazio soziolinguistikoa eta ikerketan. Zeren eta geroago eta hobeto hornituago baitugu hiriburua, bai demolinguistika ikuspegitik, baita irakaskuntza maila desberdinetan, Euskal Herriko Unibertsitatearen Filologia fakultatean bereziki. Ez bakarrik, geroago eta gehiago, sortzez arabarrak direnez hornituak, beste euskal herrialdeetatik joandakoak ere, tartean, Euskaltzaindiari dagokionez lau euskaltzain oso eta bederatzi urgazle. Baina, gaur eta hemen, euskararen eremu garaikide hau jagonez.

Aramaioko Ibarran, 2010eko maiatzaren 28an

Jose Luis Lizundia Askondok